

# VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET

## Příloha k ŠVP

Děti ve věku od dvou let jsou otevřené hraní, vzdělávání a navazování kontaktů s vrstevníky. Vždy se jedná o individualitu dítěte. Ještě doznívá období hry paralelní.

Důležité jsou materiální podmínky školy, organizační, včetně zajištění 2 pedagogů na třídu k těmto dětem od rána. Nápomocen je i provozní pracovník, uklízečka.

Velmi důležitá je pozvolná adaptace těchto dětí.

ŠVP PV neuvádí žádné formy a metody práce s dětmi dvouletými. Je důležité, aby pedagog vycházel ze zkušeností v rámci vývojové psychologie, rovněž pedagogiky.

### **Nabízíme jim vzdělávací program vycházející z ŠVP PV, který je zaměřen na:**

- ✓ program hraní, vzdělávání a podpory rozvoje „dvouletých“ dětí výtvarné, hudební, tělesné činnosti uzpůsobené dětem mladším tří let,
- ✓ činnosti jsou pestré, děti se se vším zážitkově seznamují, učitelka je vzorem a hlavním aktérem, jež vytváří pro dítě prostředí důvěry a pohody,
- ✓ je to období prvního odloučení od rodiny a to nesmí být pro dítě stresující, proto nabízíme pozvolnou adaptaci
- ✓ chápající a láskyplný přístup zaměstnanců, dospělých k dětem,
- ✓ prostředí přizpůsobené „dvouletým“ dětem – bezpečné, strukturované pro jasnou orientaci a vhodné k učení základních návyků – pořádku a řádu, sebeobsluhy a v neposlední řadě možnost zkušenosti z pokusů, omylů a chyb,
- ✓ třída a její prostor je bezpečně vymezen,
- ✓ část programu společnou s dětmi staršími – obohacující pro mladší i starší děti,
- ✓ pomůcky, hračky a materiál pro „dvouleté“ děti, nábytek uzpůsobený, včetně stolů a židlí,
- ✓ podmínky pro sebeobsluhu dvouletých dětí – přístup k dětským záchodům a umyvadlům, vše důležité ve výšce a velikosti pro malé děti, podpora samostatnosti a rozhodování,
- ✓ odpočinkový koutek ve třídě,

## 1. Dítě a jeho tělo

### ***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ podpora přirozené snahy dítěte k pohybu
- ✓ rozvoj snahy dítěte o samostatnost při manipulaci a experimentaci s hračkami a předměty, se kterými přichází do styku; samostatnosti u jídla (uklízet po sobě, jíst lžící, pít z hrnečku, neznečišťovat svévolně stůl, nesahat rukou do jídla); při mytí (namydlit se a opláchnout si ruce, samostatně si dojít na záchod); samostatného používání kapesníku; samostatného svlékání a oblékání některých částí oděvu (kalhoty, ponožky), samostatného vyzouvání a obouvání, uklízení oblečení na vyhrazené místo.

### ***Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):***

- ✓ činnosti vedoucí ke zdokonalování chůze (chůze v tempu udávaném bicím nástrojem, při říkadle; slalom, překračování nízkých překážek); chůze po schodech nahoru bez držení; běhu (maximální doba běhu 20 vteřin; běh na smluvený signál); skoků a poskoků (přeskakování: např. lana ležícího na zemi, skákání snožmo, skoky ve dřepu (žába), skoky z nohy na nohu, skákání na měkkou podložku (z výšky i z dálky); natahování se pro různé předměty; přelézání, podlézání a lezení na žebřík/žebřiny s oporou; válení sudů; kolébka (předchází kotoulu); chůze po kladině; výstup na překážku a sestup z překážky; houpání na laně (za ruce a nohy); podávání a házení lehkých předmětů (přehazování papírových koulí přes lano, předávání míčků z ruky do ruky, hody míčem o zed/zem, házení kroužků a míčků do koše umístěného nad hlavou dítěte (trénink házení horním obloukem); posílání předmětů.
- ✓ stavění složitějších a členitějších staveb z různého materiálu podle naznačovaného záměru i podle vlastní fantazie; seznamování se a hra s různým materiálem (písek, voda - přelévání, tráva, listí, dřívka, kameny, plastelína, papír – trhání, skládání, nalepování, korálky - navlékání).
- ✓ zdravotní cviky: předklon a záklon hlavy, otáčení hlavy za hračkou; v lehu na zádech přitisknout bedra a ramena k zemi, jízda na kole v lehu na zádech; napodobení ptáka, stříšky; prohýbání páteře ve vzporu klečmo (kočička); protahování paží, krčení, protřepávání; pérování v kolenou).

## VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET

### Příloha k ŠVP

- ✓ zařazovat jednoduché rytmické pohyby paží, nohou, tleskání, podupy, kroky a poskoky na místě i z místa (spojení s básničkou, písničkou); taneční improvizace na dětskou hudbu; jednoduché tanečky; cval vpřed (koník); hra na dětské (popř. Orffovy) hudební nástroje; rozvíjení sluchové citlivosti na zvucích hudební i nehudební povahy; poznávání některých hudebních nástrojů (i podle zvuku); poznávání rozdílů ve výšce a síle tónů; poznávání písní podle melodie; zařazování hry na nástroje do příběhů, zpívat písně malého rozsahu; spojování zpěvu s rytmickým doprovodem; zařazování říkadel a popěveků i do mimo hudebních činností; hrát s dětmi jednoduché pohybové hry.

### ***Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):***

- ✓ chůze do schodů i ze schodů
- ✓ překonávání vzdálenosti skokem (již dříve skok na místě, z malé výšky)
- ✓ jízda na tříkolce
- ✓ stoj na jedné noze
- ✓ navlékání korálek
- ✓ napodobování vertikální, horizontální a kruhové čáry při kresbě
- ✓ jíst lžící (nepřevracet ji, nebryndat)
- ✓ převléknout se, rozepínat knoflíky
- ✓ samostatně použít toaletu, umýt si ruce
- ✓ dítě ve třech letech zná a pojmenuje viditelné části těla, projevuje samostatnost a vynalézavost v sebeobsluze, samostatně se umývá v závislosti na režimu dne.

## 2. Dítě a jeho psychika

### JAZYK A ŘEČ

#### ***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- ✓ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- ✓ rozšiřování slovní zásoby, rozvoj srozumitelného řečového projevu i ve víceslovných větách

#### ***Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):***

- ✓ nechat děti sdělovat své zážitky a přání; vést je soustavně k řečovému projevu v rozmanitých situacích, vést s dítětem individuální konverzaci, podporovat porozumění hovorové řeči; být kvalitním mluvním vzorem pro pomoc při rozšiřování slovní zásoby a používání různých slovních druhů, dbát na gramatickou správnost, zřetelnost, přiměřenost obsahu, tón a tempo vlastní řeči.
- ✓ učit děti vyřídít jednoduché vzkazy
- ✓ vést děti k tomu, aby se vyjadřovali více slovy než gesty, aby použily jednoduchých vět
- ✓ vyprávět dětem přiměřeně jednoduché příběhy a pohádky, podporovat děti ve sledování děje jednoduché scény, učit je rozumět jednoduchému vyprávění ilustrovanému obrázky.
- ✓ nechat dítě vypravovat o tom, co vidí kolem sebe, o svých zážitcích, pokusit se reprodukovat krátkou pohádku.
- ✓ podněcovat děti k reprodukování krátkých říkanek

#### ***Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):***

- ✓ reprodukovat krátké říkanky, básničky (zapamatuje si je)
- ✓ sestavit větu (minimálně o třech slovech)
- ✓ vyprávět jednoduchý příběh, který vícekrát slyšelo

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET  
Příloha k ŠVP

POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE,  
MYŠLENKOVÉ OPERACE

***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ slovní označování toho vidí na obrázku; rozvoj paměti, představivosti, myšlení – třídění, srovnávání, stavění; udržování potřebného sledu činností a chápání jejich souvislostí v napodobivé hře.
- ✓ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- ✓ vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- ✓ vytváření základů pro práci s informacemi

***Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):***

- ✓ cvičení paměti při běžných činnostech i během hry.

***Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):***

- ✓ chápe pojmy (např. slovo pes neoznačuje jednoho konkrétního psa)
- ✓ chápe, že pomocí obrátku může vyjádřit něco konkrétního
- ✓ rozlišovat v množině maximálně 4 prvků (když předmět zmizí, hledá jej)
- ✓ rozlišuje barvy
- ✓ dítě dokáže formulovat svou představu o tom, na co si bude hrát.

SEBEPOJETÍ, CITY A VŮLE

***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ rozvíjet u dětí pocity jistoty, sebevědomí; vytvářet podmínky pro rozvoj aktivity a samostatného projevu dětí.
- ✓ rozvoj vlastností dítěte během hry i běžných činností.
- ✓ při každé možné příležitosti poskytovat nápadné a citově přitažlivé poučení (rozvíjet poznatky a zkušenosti); utvářet počátky mravního vědomí.

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET  
Příloha k ŠVP

- ✓ rozvíjet pocit samostatnosti a snahu dosáhnout určitého cíle; vést děti k dokončení hry; rozvíjet vytrvalost, snahu napodobit a dokončit činnost; rozvíjet prvky cílevědomosti ve hře (zvláště v konstruktivní a napodobivé); předcházet pocitům strachu a vést děti k jejich překonávání; vytvářet předpoklady pro posilování soustředěnosti dítěte na určitou činnost; rozvíjet pocit uspokojení s výsledků vlastní činnosti.

***Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):***

- ✓ spontánní hra
- ✓ povzbuzovat děti pro zaujaté, samostatné činnosti; vést děti k samostatnější volbě námětu hry.

***Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):***

- ✓ mluvit o sobě v první osobě
- ✓ zná své jméno, pohlaví
- ✓ dítě zná své jméno i příjmení, svou značku.

### **3. Dítě a ten druhý**

***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ prohlubovat osvojení nejjednodušších pravidel chování dětí v kolektivu; učit děti, co ruší soulad a pořádek při společném soužití; učit děti poprosit, poděkovat, pozdravit.
- ✓ podporovat sympatie a kamarádské vztahy k druhým, učit děti udělat druhým radost; pomáhat navazovat sociální a citové kontakty s druhými dětmi; dávat dětem najevo svůj zájem, náklonnost, zúčastněnost; posilovat pocit bezpečí dítěte v kontaktu s pedagogem a ostatními dětmi.
- ✓ rozvíjet u dětí pocit zodpovědnosti za druhé, ochotu pomoci; rozšiřovat a upevňovat citové vztahy dětí ke členům rodiny, podněcovat radost z opětovného setkání; podporovat u dětí rozvíjející se pocit sounáležitosti k rodině, vést s dětmi individuální rozhovory o členech rodiny; podporovat citový vztah k domovu a k mateřské škole; prohlubovat citové vztahy k dospělým i dětem (vyjadřovat je slovně).
- ✓ podporovat rozvoj vyšších citů – soucit, snaha pomáhat druhým, podporovat děti v altruismu.

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET  
Příloha k ŠVP

- ✓ podporovat slovní komunikaci a domlouvání se s dětmi při hře i s dospělými.
- ✓ rozvíjení spolupráce a domlouvání s druhými.

**Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):**

- ✓ běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- ✓ vést děti k dialogu při hrách.
- ✓ hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- ✓ četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

**Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):**

- ✓ půjčit druhému hračku
- ✓ dítě by mělo znát jména ostatních dětí ve třídě; spolupracovat s druhými při rozvíjení námětových staveb.

## 4. Dítě a společnost

**Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):**

- ✓ podporovat ukázněnost při hře, vycházce, pobytu venku; prohlubovat osvojení nejjednodušších pravidel chování dětí v kolektivu; učit děti, co ruší soulad a pořádek při společném soužití.
- ✓ vést děti k uplatňování poznatků v jednotlivých hrách.

**Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):**

- ✓ běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- ✓ navozovat radostnou náladu při přípravě svátků.
- ✓ podněcovat děti k pozorování, rozvoj spontánní tvořivosti, radost z tvoření a objevování, rozvíjení smyslu pro krásno, manuální motoriky; Propojování emoční sféry s výtvarným tvořením.

**Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):**

- ✓ znát některé lidské činnosti, poznat některá povolání, např. podle výrazného oblečení (požárník, lékař, policista)

## 5. Dítě a svět

### ***Dílčí vzdělávací cíle (co pedagog u dítěte podporuje):***

- ✓ zaměřovat pozornost dětí na vše zajímavé, co se kolem děje, povzbuzovat aktivitu dětí ve vyhledávání zajímavých objektů pro pozorování; umožňování kontakt s přírodou spojený s aktivním pohybem a hrami, vést děti ke sledování změn v přírodě během roku, podněcovat používání přírodních materiálů při hře; učit dítě šetrně zacházet s hračkami, obrázky, knihami.
- ✓ vést děti k přiměřené opatrnosti.

### ***Vzdělávací nabídka (co pedagog dítěti nabízí):***

- ✓ přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- ✓ pojmenovávat, co k čemu slouží, vědět, co kam patří.
- ✓ hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- ✓ praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- ✓ podněcovat děti v konkrétních situacích ke smysluplným otázkám, učit děti odpovídat na přiměřené otázky.

### ***Očekávané výstupy (co dítě zpravidla dokáže ve třech letech):***

Dítě dokáže jmenovat každodenní činnosti a věci, předměty denní potřeby, základní druhy jídel; orientovat se v prostoru školky i na zahradě; zná stálé místo předmětů ve školce, které používá; znát běžné dopravní prostředky; má povědomí o běžných přírodních jevech (slunce, mraky, déšť, vítr, sníh, led...); o nápadných přírodních proměnách v rámci změn ročních období; rozlišuje stromy, keře, květiny (ne však druhy); poznává a správně označí běžné druhy ovoce a zeleniny; pozná druhy zvířat; Rozlišuje základní barvy, tvary, velikosti (třídí, až později pojmenovává); pozná objekty na obrázku; začíná chápat označení pro vztahy v prostoru (nahore, dole, vedle, vpředu, vzadu); začíná chápat označení pro časové vztahy (ráno, večer, hned, potom).

VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO DĚTI MLADŠÍ TŘÍ LET  
Příloha k ŠVP

Použité zdroje:

1. RVP PV (2004)
2. Program výchovné práce pro jesle a mateřské školy (1984)

